zachování práva směnečného, zavázáni jsou majiteli jen potud, pokud by se na jeho škodu obohatili. Naproti indosantovi, jehož směnečný závazek pominul, nemá nárok takový místa.«

VIII. Zřízení kurátora na ochranu proti směnečnému promlčení.

Doručení žaloby kurátoru zřízenému na ochranu žalovaného nepřetrhuje promlčení, není-li tu podmínek ke zřízení kurátora (rozh. ze dne 18. června 1874). Kurátora zříditi lze k doručení žaloby i pro ten případ, nedojde-li v čas výkaz o tom, že byla žaloba dodána dlužníku směnečnému (rozh. ze dne 4. srpna 1874); podobně v tom případu, není-li možno doručiti v čas žalobu k vlastním rukoum obžalovaného bydlícího jinde, než v místě platebním. Doručení žaloby kurátoru má pak týž účinek, jako doručení žaloby obžalovanému samému (rozh. ze dne 25. září 1872).

IX. Případy směnečného omeškání.

Omeškání nastává:

1. Má-li se směnka praesentovati ku přijetí, praesentace se opomene a nebyla-li směnka přijata, protest pro nepřijetí nebyl učiněn;

2. nedocílilo-li se zaplacení směnky a protest pro nezaplacení učiněn nebyl;

3. nepředloží-li majitel směnky směnku čestnému příjemci nebo adresátu z nouze ku zaplacení;

4. nepřijme-li majitel směnky čestného zaplacení nabídnutého kýmsi třetím;

5. zaplatí-li třetí osoba, jakkoli ze směnky nebo protestu patrno, že někdo jiný hotov byl splatiti směnku, za nímž tedy by musil sledovati;

6. opomene-li se oznámiti notifikace protestu, zaniká tím nárok na úroky a útraty (čl. 45 odst. 3 sm. ř.).

Promlčení (v právu správním).

I. Promlčení daní a poplatků.

Normy zavedené zákonem ze dne 18. března 1878 č. 31 ř. z. platí jak pro poplatky a veřejné dávky, tak i pro daně nedotčené reformou daní i pro nové (pokud se týká, nově upravené) dávky; při těchto dávkách vyskytují se jen nepatrné obměny (modifikace) zákona o promlčení, zvláště dlužno komise pro daň výdělkovou, odhadní komise a komise odvolací na roveň stavěti finančním úřadům ve smyslu tohoto zákona. Právo státu, vyměřovati poplatky a berně za určitý čas, promlčuje se zpravidla ve 4 létech. Promlčení počíná uplynutím toho správního roku, ve kterém strana dosti učinila své povinnosti oznámivši, pokud se týká, předloživši základ ku vyměření nebo předepsání berní, nebo uplynutím toho správního roku, ve kterém vzešla závaznost, a straně dotčená povinnost nepřináleží. Bylo-li následkem pronedbání povinnosti strany úplně nebo částečně opomenuto s výměrou dávky, počíná se čtyřletá lhůta promlčecí teprve uplynutím onoho správního roku, ve kterém úřad nabyl možnosti toho, aby dávku vyměřil nebo předepsal. Totéž platí, jestliže se následkem pronedbání strany objeví, že vyměření dávek tvořících předmět reformy berní jest z důvodů dodatečně vyšetřených příliš nízké.

Vyzve-li úřad stranu, aby podala přiznání o příjmech, přerušuje se tím promlčení (rozh. ze dne 6. prosince 1886 č. 1985 sb. »Budw.« č. 1226); za pronedbání (povinnosti) pokládati sluší i to, opomene-li se podati prohlášení o dani výdělkové (rozh. ze dne 27. prosince 1881 č. 1537

sb. »Budw.« č. 1164). Uplyne-li však 30 let od konce správního roku, ve kterém dotčená závaznost vzešla, a úřad nemohl přikročiti ku vyměření nebo předepsání, nelze více vykonati práva ku vyměření. Právo vyměřovati obnosy, o které méně bylo předepsáno pro nesprávnou výměru dávek, promlčuje se z pravidla ve 2 létech.

Totéž platí, shledá-li se výměra dávek tvořících předmět reformy berní příliš nízkou z okolností dodatečně se ukázavších. Promlčení přerušuje se, jakmile podnikne se a straně oznámí jednání úřední k účelu vyměření.

Uplynutím správního roku, ve kterém poslední takovéto jednání úřední bylo předsevzato, počíná nová lhůta promlčecí. Právo státu vymáhati splatné dávky promlčuje se v 6 létech po vypršení správního roku, ve kterém dávka se stala splatnou. Promlčení splatných dávek přerušuje se doručením vyzvání ku placení (platebního rozkazu), zavedením exekuce a povolením lhůty platební.

Po uplynutí správního roku, ve kterém doručen byl poslední příkaz platební, poslední krok exekuční skončen, poslední lhůta platební vypršela, počíná nová lhůta promlčecí. Zvláštní ustanovení platí v těch případech, kde dávka zajištěna jest ruční zástavou, knihovním zápisem nebo poznámkou úřadu depositního.

K promlčení berní odnáší se nařízení čl. XI. úv. zák. k zákonu o reformě daní; stanoviť článek tento, že nesmí se užívati nikterak projádření, přiznání, odhadu nebo vyšetřování, k nimž došlo při zavádění daní podle nového zákona, k vyměřování prováděnému ještě podle dosavadních norem o dani výdělkové a o dani z příjmů nebo ku dodatečným změnám vyměření provedeným podle oněch norem; rovněž nemá průchodu jakékoli stíhání přestupků zmíněných norem spáchaných před působností nového zákona.

Třeba se ještě zmíniti o jednotlivých zvláštních otázkách promlčení se týkajících vzhledem k praxi správního dvoru.

1. Cit. zákon z 18. března 1878 nevztahuje se předkem na dávky z výčepu pálených lihovin, citovaný zákon ze dne 18. března 1878 dávku tuto upraviti nemohl, poněvadž tehdá ještě neexistovala a zákon ze dne 23. června 1881, č. 62 ř. z. (o výčepu pálených lihovin) o promlčení dávky jím zavedené sám ničeho přímo neustanovuje, aniž pak cit. zákona ze dne 18. března 1878 v tomto směru se nedovolává.

Rakouské zákonodárství pohlíží na dávku tuto jako na druh dávek nepřímých od daně potravní se lišící, a v tomto smyslu sluší tudíž vykládati zák. ze dne 18. března 1878 a nelze tuto dávku čítati ani k daním přímým ani k daním potravním. Nelze-li tudíž užiti tohoto zákona na zmíněnou dávku, pak nemáme vůbec zákona, dle něhož by právo státu tuto dávku požadovati, promlčením zaniklo (roz. spr. s. dv. ze dne 23. března 1886, č. 562, sb. »Budwinski« č. 2974).

2. Pojišťovací příspěvky odváděné úrazovým pojišťovnám na základě zákona o dělnickém úrazovém pojišťování při plnění rázu veřejnoprávního, o nichž předpisy o. z. o. o promlčení platiti nemohou. Tento zákon vznikl ze snahy zabezpečiti pomocí státní autority jistým kruhům pracujícího obyvatelstva nejnutnější výživu tím, že v tom případě, když dělník stane se následkem úrazu dočasně nebo trvale k práci nezpůsobilým, nabude buď on neb jeho příbuzní nároku na určitý důchod. Tento zákon slouží tedy účelu péče o dělnictvo státem převzaté, náleží k zákonům

k ochraně dělnictva vydaným, doplňuje z části chudinské zákonodárství a je k tomu určen, by vyplnil úkoly veřejnoprávní.

Promlčitelnosť příspěvků pojišťovacích nelze tudíž dovozovati ani z předpisů § 1480 o. z. o. ani z ustanovení shora cit. zákona ze dne 18. března 1878. Zadrželými ročními dávkami, úroky, důchody nebo službami § 1480 o. z. o. lze rozuměti vzhledem k tomu, že o. z. o. vůbec jen soukromá prava a soukromé povinnosti státních obyvatelů mezi sebou upravuje jen pohledávky zakládající se v titulu soukromoprávním. Zcela nepochybně pak vyplývá to z ustanovení § 1456 o. z. o., kde se ještě výslovně praví, že ani práva zeměpánu co takovému příslušející, na př. právo cla ukládati, mince raziti, daně vypisovati a jiná práva výsostní (regálie) ani vydržena býti nemohou, ani povinnosti těmto právům odpovídající se nepromlčují. Dle tohoto předpisu se tudíž veřejnoprávní pohledávky a závazky vůbec nepromlčují, leda že by zvláštním zákonem o tom bylo stanoveno. Zákon ze dne 18. března 1878 týká se něčeho jiného, týká se promlčení daní přímých, tax, kolků a bezprostředních poplatků, platů z míry a nákladu, daní spotřebních, vesměs tudíž dávek určitě označených, jež se státu bezprostředně odvádějí. Nelze jej tudíž na příspěvky pojišťovací rozšířiti, zvláště když úvod zákona působnosť jeho jen na »tyto« dávky výslovně obmezuje.

Promlčení příspěvků pojišťovacích musilo by býti vysloveno buď samým zákonem o pojišťování úrazovém aneb jiným zákonem speciálním, avšak obé se nestalo. Správní soudní dvůr pokládá též promlčení pojišťovacích příspěvků dle nynějšího stavu zákonodárství za nepřípustné (roz. spr. s. dv. ze dne 24. října 1895 č. 4994 sb. »Budwinski« č. 8936). Naproti tomu promlčuje se náhradní nárok úrazovny proti podnikateli a třetím osobám ve 3 letech počítajíc ode dne úrazu (§ 45 odst 4 úr. zák.).

3. Promlčení poplatků alodialisačních a devolučních.

Námitka promlčení s odvoláním se na předpisy § 1480 o. o. z. a d. dv. kanc. ze dne 21. září 1826, č. 69, pol. sb. z. sv. 54 místa nemá. Poplatky devoluční, které zapraviti dlužno za příčinou zrušení svazku lenního, totiž za alodialisaci léna dle § 15, odst. 3 zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 103 ř. z. týkají se poměru lenního, jejž upravuje ne o. o. z., nýbrž zvláštní právo lenní. Cit. zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 103 ř. z. o promlčení poplatků těch ničeho nestanoví a zák. ze dne 18. března 1878, místa tu nemá; neboť zákon tento týká se jen určitých jím označených, ne však všech dávek státních bez rozdílu. O poplatcích alodialisačních a devolučních tento zákon ničeho neobsahuje a nesluší je tudíž dle jeho norem posuzovati (roz. spr. s. dv. ze dne 7. října 1895 č. 4715 (sb. »Budwinski« č. 8872).

4. Promlčení dávek z titulu patronátu:

Námitka, že promlčení těchto dávek je rázu čistě soukromoprávního udržeti se nedá, poněvadž se jedná při patronátě o dávky veřejnoprávní, a nelze tu tudíž užiti o. o. z. Ježto pak dávky veřejnoprávní jen tehdá se promlčují, když to (jak tomu je při daních přímých a jiných státních dávkách) speciálním zákonem (jako na př. často již citovaným zák. ze dne 18. března 1878) je připuštěno, jehož však ohledně dávek z poměru patronátního postrádáme, nelze naproti dávkám z patronátu promlčení namítati (roz. spr. s. dv. ze dne 18. dubna 1895, č. 1893 (sb. »Budwinski« č. 85282).

II. Promlčení přestupků.

Z četných zákonů správních budiž se zde dotknuto jen oborů nejhlavnějších:

1. Přestupky řádu živnostenského: Lhůta promlčecí obnáší 6 měsíců, nebylo-li proti pachateli ode dne spáchaného přestupku vyšetřování zavedeno (§ 140 živ. ř.).

2. Přestupky zákona vodního promlčují se dílem ve 3 (porušení a poškození vodních zařízení), dílem v 6 měsících (přestupky zákonů právo vodní upravujících, nařízení a opatření k jich provedení vydaná, zejmena zřízení staveb ochranných a užitečných a užívání vody bez potřebného úředního povolení, přeložení nebo svémocné změny cejchů).

3. Přestupky zákonů o ochraně polí promlčí se ve 3 měsících, avšak nároky na náhradu škody vzešlé z polního pychu promlčením zaniklého vyřídí se pořadem práva (§ 30 min. nař. ze dne 20. ledna 1860, č. 28 ř. z.).

4. Přestupky zákona horního: Na základě § 2. hor. z. platí o promlčení těchto přestupků §§ 531 a 532 tr. z.; při deliktech trvajících a omissivních dlužno dobu počátku promlčení vždy přesně uvážiti (rozh. min. or. ze dne 12. listopadu 1888 č. 14570).

5. Přestupky zákona lesního promlčují se v 6 měsících. K dovolání se promlčení není třeba, by podmínky v § 531 tr. z. ze dne 27. května 1852, o odst. *a)*, *b)* a *c)* vytčené byly splněny (min. nař. ze dne 3. května 1855 č. 84 ř. z.).

6. Přestupky zákona branného: Promlčecí lhůta přečinů naznačených v § 35 (opomenuté hlášení v listopadu předchozího roku), § 44 (nedostavení se v čas k odvodu), § 50 (sňatek zbraní povinného), § 61 odst. 2. bod *b* (sňatek nezařaděných rekrutů (obnáší 3 měsíce; promlčecí doba přečinů obsažených v § 45 (útěk před odvodem), § 47 (vyhnutí se branné povinnosti lstivým způsobem), § 48 (lstivé domáhání se výhod zákonu se příčících), § 49 (ublížení sobě) obnáší jeden rok (§ 67 branného zák.).

7. Přestupky zákonů o dani osobní (zák. z 25. října 1896, č. 220 ř. z.). Trestnosť přestupků naznačených v § 239 a 240 (zkrácení daně), § 243 (zatajení daně) § 247 (jiné činy trestní) zaniká promlčením, nebyl-li vinník v 5 letech po projití ukladací periody pohnán k zodpovědnosti (§ 251). K promlčení uloženého trestu žádá se projití 5ti let od pravoplatnosti nálezu (§ 252). Trestnosť trestu peněžitého v § 249 uvedeného (nedůvodné zdráhání se přijmouti funkci člena daňové komise) a pokut pořádkových v § 250 ustanovených promlčí se v 6 měsících od jich spáchání, pokud se týče od posledního okamžiku, kdy opomenuté jednání, mohlo ještě v čas býti předsevzato (§ 253).

8. Peněžitá pokuta trestním nálezem ještě nevyslovená při přestupcích předpisů o výrobní a spotřební dávce z kořalky (§§ 84 zák. ze dne 20. června 1888, ř. z. č. 95) a o dávkách spotřebních z cukrových výrobků (§ 59 z. ze dne 20. června 1888, č. 97 ř. z.) promlčí se ve 5 letech.

Promlčení (v právu trestním).

I. Pojem a význam.

Promlčení je dle nynějších zákonů trestních důvodem trest zrušujícím a sice nejen ohledně trestu za spáchání činu trestního zaslouženého,